be bejegyzett vállalkozás – a törvényben meghatározott időpontig – köteles a cégbíróságnál letétbe helyezni beszámolóját, amelynek adatai nyilvánosak. Közzétételi kötelezettségüknek azzal tesznek eleget a vállalkozók, ha a letétbe helyezéssel egyidejűleg egy eredeti példányt küldenek az Igazságügyi Minisztérium Cégnyilvántartási és Céginformációs Szolgálatának, amelynek adatállománya bármilyen harmadik fél számára hozzáférhető. Várhatóan a magyar eljáráshoz hasonlóan alakul majd a román nyilvánosságra hozatali szabályozás, biztosítva, hogy a piaci szereplők földrajzi helyzetüktől függetlenül férhessenek hozzá az adatokhoz.

A fentiekben röviden megvizsgáltuk a szabályalkotás, a könyvvizsgálat, a jogkövetelmények és a nyilvánosságra hozatal kérdéseit, anélkül, hogy a számviteli szabályozás tartalmi kérdéseivel érdemben foglalkoztunk volna. Mindez azért tekinthető fontosnak, mert a fentiekből is kitűnik, hogy a nemzeti számviteli szabályozást milyen erőteljesen befolyásolja a szabályalkotó, kontrolláló környezet. Egy ország legfontosabb társadalmi-gazdasági jellemzői nyilvánulnak meg abban, hogy egy adott terület szabályozását milyen mértékben tekinti törvénykezési, ill. igazgatási feladatnak, milyen módon ellenőrzi, ellenőrizheti a szabályok végrehajtását, mindennek mekkora nyilvánosságot biztosít és milyen információs csatornákon keresztül.

Ha a „kontinentális számvitelt” alkalmazó országok csoportjából kiemeljük az ún. volt szocialista országokat, ez esetben a fentiekben vizsgált két országot, kijelenthetjük, hogy a 90-es évek elején megalkotott számviteli törvények „klónozottak” voltak. Több lehetőség kínálkozott számukra: azon országok számviteli rendszerének „átvétele”, amely a nyugat-európai partnerek közül kiemelkedő szerepet játszott korábban. Így például a lengyel törvény a némethez, a magyar az osztrákhoz, a román a franciához hasonlít, de legalábbis ezt vették alapul a törvényalkotók, ami – figyelembe véve történelmüket – logikus. A másik lehetőség a nemzetközi számviteli dokumentumok alapul vétele volt (Az IAS-ek, az EGK 4., 7. irányelve). (Ezzel a lehetőséggel Magyarország az 1991. évi XVIII., számvitelről szóló törvény előkészítésénél nagyon jól élt.)

Ezzel a jelentős hátránnyal együtt azért elmondható, hogy – függetlenül a cikkben említett hibáktól, hiányosságoktól – mindkét ország számviteli rendszere rendkívül rövid idő, hozzávetőleg egy évtized alatt korszerűvé, alapvetően eurokompatibilissé vált.

A további teendő – a feltételek megteremtése mellett (jól működő piacgazdaság, tiszta jogalkotási folyamat, magas szintű szakmai ismeretek, a gazdasági környezet minden szereplője által elfogadott ellenőrző rendszer) – egy kétszintű, a nemzetközi és a nemzeti igényeknek megfelelő szabályzó rendszer létrehozása, melynek központi kérdése – véleményem szerint – a két szint által előírt megbízható és valós kép közelítése, összhangba hozása.

Irodalomjegyzék:

1. Az Európai Parlamentnek és az Európai Unió tanácsának 2002. július 19-én kelt, 1606/2002 számú rendeletével a nemzetközi számviteli standardok alkalmazásáról, Számvitel, Adó, Könyvvizsgálat 2002/10.
2. Dr. Ferenczi András. Az európai számviteli rendszerek összehasonlítása, Számvitel és Könyvvizsgálat 1998/10
A 2000. évi C. törvény a számvitelről
3. Benkő Pál: A számvitel szabályozása és a vállalkozók beszámolási kötelezettségei Romániában, Számvitel, Adó, Könyvvizsgálat 2002/6

Tíz esztendő a civil társadalom és az önkormányzatok szolgálatában

KOLUMBÁN GÁBOR

Tíz esztendő tevékenységének rövid összefoglaló bemutatójához bevezető szavakat írva, nehéz megkerülnöm a kérdést, sok vagy kevés ez az idő a mérlegkészítéshez?

Ha arra gondolok, hogy a rendszerváltó Kelet-Európában kevés olyan civil szervezet működik, amely folyamatos tíz esztendőnyi tevékenységről tud beszámolni, a talán érthető büszkeség és öröm, ami a Civitas csapatot az évforduló kapcsán jellemzi, szomorúsággal is keveredik. Nem volt elegendő tíz esztendő az erős civil társadalom kialakulásához a térségben, és ez talán még sokáig várat magára Romániában is. A kezdeti lelkes indulás után pár évre megtorpanás következett. Az intézményépítéshez elengedhetetlen források hiánya és a tevékenységet támogató polgári magatartás elmaradása kiszolgáltatott helyzetbe, majd megszűnésre kényszerítette az alapítványok és egyesületek nagy részét. Az egyre erősödő és az élet minden területére befolyást gyakorolni óhajtó politikai szféra embereket csábított el a pártokhoz, majd jogi és pénzügyi eszközökkel próbálta csök-